Došlo 23. VIII. 1931
krat.

Poštnina plačana v gotovini.

Leto XII., štev. 193a

Ljubljana, nedelja 23. avgusta 1931

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praha číslo 78.180, Wien št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pravi krivci atentatov na naše vlake

Preiskava avstrijske policije uspešno napreduje in vedno bolj potrjuje sodbo jugoslovenskih listov o pravih zločincih

Dunaj, 22. avgusta. s. »Wiener Allgemeine Zeitung« je prejela glede atentata na železniške vlake v Jugoslaviji od poučene strani obvestila, iz katerih je razvidno, da so te atentate od daleč pripravljali na Dunaju. Na Dunaj vodijo vsi sledovi in po vsej priliki so bili tudi duševni voditelji teh atentatov na Dunaju. Ugotovljeno je, da sta bila oba atentatorja Stanko Hranilović in Mijo Seletković v stalnih zvezah z dunajsko skupino emigrantov Gustava Perčeca in dr. Pavelića. Razen tega je imel Hranilović s Perčecem in Pavelićem na Dunaju kakor tudi izven njega več sestankov. Seletković je baje na Gradiščanskem v majhni vasi Klindenbach izdeloval peklenske stroje. Hiša, v kateri se je to godilo, je bila last nekega Šimunovića, ki pa je najbrže izmišljeno ime za nekega Perčecevega pristaša; preiskava je dognala, da so se vršili v tej hiši pod vodstvom Perčeca in dr. Pavelića sestanki in tajni razgovori med voditelji emigracije. Državna policija je mobilizirala ves svoj aparat in se poslužila vseh mednarodnih zvez, da bi prišla zadevi čimprej do kraja na sled.

Dunaj, 22. avgusta. AA. Listi priobčujejo podrobna poročila o prevratnem delovanju Perčeca, Pavelića in Sarkotića ter priznavajo, da sta Hranilović in Seletković montirala peklenske stroje na avstrijskem ozemlju.

»Die Stunde«, »Wiener Allgemeine Zeitung« in »Der Abend« priobčujejo senzacijonalna odkritja o teh atentatih in pravijo, da so evropski škandal.

»Wiener Allgemeine Zeitung« citira med drugim znano emigrantsko glasilo »Grič«, ki ga urejata bivša avstrijska podpolkovnika Perčević in Kurjaković. V številki z dne 14. avgusta piše ta list med drugim: **»Naši peklenski stroji so bili doslej samo humano tempirani. Šlo je samo za demonstracije. Če so eksplodirali v vozovih in povzročili človeške žrtve, je bilo to posledica zakasnitve vlakov.«**

»S tem samopriznanjem, pravi »W. A. Z.«je dognana zveza med Hranilovićem in Seletkovićem na eni in Perčecom, Pavelićem in ostalimi na drugi strani.« List dalje opozarja, da je Hranilović prejel 24. februarja 1930 v Budimpešti od tamošnje policije potni list in da je ta potni list vidiral avstrijski konzul v Budimpešti 26. februarja. S tem potnim listom je Hranilović potoval v Avstrijo. Ker je bilo na dlani, da bo Hranilović izvršil atentate, ga je tedaj avstrijska policija prijela in mu vzela potni list. Glasil se je na ime Marka Broza. Nato je policija Hranilovića izpustila in ga pustila na miru.

»Der Abend« navaja, da je sedaj nepobitno dokazano, da so v Klingenbachu na Gradiščanskem izdelovali peklenske stroje in bombe. Vodstvo sta imela Perčec in Perčević. Teh manipulacij sta se udeleževala tudi Hranilović in Seletković, ki je stalno prebival v Šopronju in Pečuju in prihajal na Gradiščansko kot strokovnjak za izdelovanje peklenskih strojev.

Naposled kritizira »Der Abend« stališče dunajske »Reichsposte« in stike tega lista s Perčecom in Pavelićem. List ugotavlja, da se v tiskarni »Reichsposte« tiskajo Perčiceve brošure (»Grič« itd.). List nadalje trdi, da so **Perčec, Pavelić in Sarkotić redni sotrudniki »Reichsposte«.** To je prava sramota za pravo, za red in za kulturo avstrijske države. V uradnem glasilu največje vladne stranke v Avstriji se imenujejo zločinci in morilci »hrvatske patriote«.

»Arbeiter Zeitung« priobčuje oster članek proti Hraniloviću in Seletkoviću, ki pripadata skupini Perčeca na Dunaju. List se nato zavzema za azilsko pravico, zahteva pa energične ukrepe proti onim, ki bi uživali to pravico, hkratu pa pripravljali atentate in izdelovali peklenske stroje in bombe.

PRIZADEVANJA ZA SPRAVO MED RUSIJO IN POLJSKO

Francoskoruska nevtralnostna pogodba naj se razširi tudi na Poljsko in Rumunijo — Velika aktivnost francoske politike

Pariz, 22. avgusta d. Veliko senzacijo v političnih in diplomatskih krogih, pa tudi v javnosti, ki se zanima za politiko, je vzbudila danes vest, da se **vršijo istočasno s pogajanji med Francijo in Rusijo tudi pogajanja med Poljsko in Rusijo.** Predmet pogajanj je enak kakor pri francosko-ruskih pogajanjih. **Gre za ureditev trgovinskih odnošajev in obenem za političen sporazum, ki naj bi dobil vidnega izraza v pogodbi o nevtralnosti.**

Ker je splošno znana velika napetost med Poljsko in Rusijo, se je zdela ta vest sprva neverjetna. Vendar pa so jo **zabeležili skoro vsi današnji listi in je bila tekom dneva potrjena tudi iz vladnih krogov.** S te strani opozarjajo na dejstvo, da vežejo Francijo ne le prijateljski, temveč tudi zavezniški stiki s Poljsko in da je zato samoumevno, da **ne more biti nevtralnostne pogodbe med Francijo in Rusijo brez istočasno enake pogodbe med Rusijo in Poljsko.** Isto velja tudi za Rumunijo, vendar pa še ni znano, ali se med Moskvo in Bukarešto vrše že direktna pogajanja, ali pa francoska diplomacija pripravlja šele teren za nje.

Vest je vzbudila povsod silno pozornost. V političnih krogih poudarjajo, da bo dobila Evropa docela drugačno lice in da bo mir trajno zasiguran, ako se uresniči velika zamisel francoske diplomacije.

Sedanje stanje pogajanj med Francijo in Rusijo

Pariz, 22. avgusta. AA. »Petit Parisien« poroča, da je popolnoma netočna vest nemškega izvora, po kateri bi bil načrt nenapadalne pogodbe med Francijo in Rusijo po delegatu Dovgalevskem že poslan v Moskvo.

Vsemu svetu je znano, pravi list, da se sedaj vodijo pogajanja med sovjetskimi zastopniki v Parizu in generalnim tajnikom francoskega ministrstva za zunanje zadeve Berthelotom. Ta pogajanja so bila sprva gospodarskega značaja, sedaj pa so na pobudo sovjetske vlade prenešena na politično področje. S temi pogajanji naj bi se ustvaril trgovinski modus vivendi in naj bi se stabilizirali politični odnošaji med obema državama. Zato so bili od obeh strani postavljeni razni predlogi. Ker pa je Francija v prijateljskih stikih s Poljsko in Rumunijo, je povabila zastopnike teh držav, naj sodelujejo pri onem delu pogajanj, ki se tiče njihovih držav. Pogajanja med Francijo in Rusijo pa se gibljejo še vedno v okviru splošnih pogovorov. Pakt takega pomena bo moral najprej potrditi francoski ministrski svet, zatem parlamentarni odbor za zunanje zadeve in naposled francoski parlament. Zato vest o že izvršeni zaključitvi pakta med Francijo in Rusijo še ni točna.

Kulturni boj na Španskem

Odkrita borba med cerkvijo in državo — Prepoved razpolaganja s cerkvenim premoženjem — Aretirani katoliški voditelji — Ultimat Vatikanu

Madrid, 22. avgusta. d. Po odboru ustavodajne skupščine izdelani načrt ustave, ki odpravlja v Španiji državno cerkev in določa razpustitev cerkvenih redov, nadzorstvo države nad veroukom, kakor tudi možnost ločitve zakona, je dovedel do odkritega boja med cerkvijo in državo. Pastirsko pismo vseh nadškofov in škofov v Španiji poziva vernike, naj se upro tej protikatoliški zakonodaji z vsemi zakonitimi sredstvi. Tudi monarhistični listi pozivajo k najostrejšemu odporu.

K povečanju razburjenja je mnogo prispeval tudi dogodek na španskofrancoski meji, kjer je bil aretiran generalni vikar škofije Viktorie, ker so našli pri njem, ko so ga, kakor vse druge potnike, preiskovali zaradi denarja, zaupno pismo bivšega toledskega nadškofa in kardinala Segure, ki je v času proticerkvenih izgredov odpotoval iz Španije. To pismo nasvetuje španskim prelatom, kakor je bilo že javljeno, naj prodajo cerkvena posestva ter izkupiček naložé v inozemstvu. Zaradi tega pisma je vlada izdala dekret, s katerim prepoveduje prodajo in obremenitev vseh posestev cerkve, cerkvenih redov in verskih ustanov. Dvigniti se smejo samo bančne vloge na tekočih računih.

Madrid, 22. avgusta. g. **Ministrski predsednik Zamora je danes pozval papežkega nuncija, naj Vatikan tekom petih dni sporoči svoje stališče do španske republike.** Ta ultimat je izzval ogromno pozornost. V zvezi z njim se naglaša, da bo španska vlada takoj **prekinila diplomatske odnošaje z Vatikanom, če odgovor Vatikana ne bo prispel pravočasno ali pa ne bo zadovoljiv. Vlada je med tem prepovedala številne katoliške liste, redakcije in tiskarne prepovedanih listov — približno 10 po številu — pa zapečatila. Vodja španskih katoličanov je bil danes aretiran in tudi proti kardinalu nadškofu Seguri je bilo izdano zaporno povelje, ker je dal španskim duhovnikom nalog, naj spravijo ves cerkveni denar v inozemstvo.**

Naša delegacija za Ženevo

Beograd, 22. avgusta. AA. V septembru t. l. bo v Ženevi nekaj važnih mednarodnih sestankov pod okriljem Društva narodov.

1. septembra se sestane svet Društva narodov na svoje 64. zasedanje. Na dnevnem redu zasedanja je veliko število problemov, med drugimi avstrijsko - nemška carinska unija in nova prošnja Avstrije za finančno podporo. 3. septembra se sestane komisija za proučevanje evropske unije. 4. septembra pa komisija, ki bo razpravljala o problemih, nastalih v zvezi z gospodarsko krizo.

Dne 7. septembra bo skupščina Društva narodov imela svojo 12. sejo, na kateri pride na dnevni red mnogo problemov. Diskutiralo se bo o celokupni aktivnosti Društva narodov in komisije za proučevanje evropske unije.

Naša država bo na vseh sejah zastopana. Delegati so že določeni. Za svet Društva narodov in evropsko komisijo bo šef delegacije in prvi delegat zunanji minister dr. Voja Marinković, Prvi namestnik delegata bo dr. Ilija Šumenković, izredni poslanik in pooblaščeni minister ter stalni delegat Društva narodov, drugi namestnik Konstantin Fotić, izredni poslanik in pooblaščeni minister ter vršilec dolžnosti pomočnika zunanjega ministra, tretji namestnik pa dr. Milan Todorović, vseučiliški profesor.

Za skupščino Društva narodov bo šef delegacije in prvi delegat zunanji minister dr Voja Marinković, drugi delegat bo Velimir Mažuranić, minister za trgovino in industrijo n. r., tretji pa dr. Ilija Šumenković, izredni poslanik in pooblaščeni minister ter stalni delegat pri Društvu narodov Prvi namestnik delegata bo dr. Konstantin Fotić, drugi namestnik delegata univerzitetni profesor iz Ljubljane, dr. Andrej Gosar, tretji namestnik delegata pa univ. prof. dr. Milan Todorović iz Beograda.

Za šefa tajništva je imenovan Ivo Andrić, tajnik stalne delegacije pri Društvu narodov, za tajnika pa dr. Stojan Gavrilović, tajnik zunanjega ministrstva.

Karolyi vrnil mandat in ga zopet sprejel

Velike težkoče pri sestavi nove vlade – Intervecija grofa Bethlena – Pod njegovim protektoratom bo vlada danes sestavljena

Budimpešta, 22. avgusta. s. Designirani ministrski predsednik grof Karolyi je popoldne vrnil regentu Horthyju mandat za sestavo vlade. Grof Karolyi je bil ob 4. popoldne v avdijenci na gradu Gödöllö in je izjavil državnemu upravniku, da ni mogel najti sposobnih strokovnjakov, ki bi bili pripravljeni prevzeti gospodarske resore. Državni upravnik je vzel poročilo grofa Karolyija na znanje in si pridržal nadaljne odločitve.

Grof Karolyi se je vrnil ob 5. popoldne v Budimpešto in se udeležil nato zadnje seje prejšnje Bethlenove vlade. Na tej seji se je položaj zopet popolnoma izpremenil. Odstopivšemu ministrskemu predsedniku grofu Bethlenu se je posrečilo pregovoriti grofa Karolyija, ki je bil zaradi neuspeha svojih prizadevanj očividno nerazpoložen, da je izpremenil svoj sklep in bo sedaj ponovno poizkusil sestaviti vlado. Jamstvo, da se mu bo to posrečilo, je prevzel grof Bethlen sam. Obljubil je baje designiranemu ministrskemu predsedniku grofu Karolyiju, da bo v najkrajšem času poravnal vsa nasprotstva med strankami, ki so bila kriva, da ni bilo mogoče sestaviti vlade, in tako omogočil, da se bo nova vlada mogla sestaviti. Grof Karolyi je končno ustregel Bethlenovi prošnji in obnovil pogajanja.

Kakor se poroča od zanesljive strani, je upravičeno mnenje, da se bo akcija grofa Karolyija sedaj res posrečila in bo grof Karolyi še nocoj sestavil listo vlade. Zvečer ob 10. bo grof Karolyi sprejet v ponovno avdijenco pri državnem upravitelju ter bo baje že pri tej priliki predložil novo vladno listo.

Budimpešta, 22. avgusta. g. **Kakor se v poznih večernih urah izve, je grof Karolyi že sestavil listo nove vlade. Sam bo poleg ministrskega predsedstva obdržal tudi zunanje zadeve. Notranji minister bo bivši veliki župan v Pečeju Franc Fischer-Kerecztes, vojsko bo obdržal Julij Gömbös, prosvetno ministrstvo pa je prevzel Bethlenov socialni minister dr. Erneszt. Finančno ministrstvo še ni zasedeno, Karolyi pa upa, da bo pregovoril za prevzem tega, v sedanjih razmerah najvažnejšega resora bivšega zunanjega ministra Vaika.**

Macdonaldova vlada pred ostavko?

Finančna kriza se je pretvorila v politično krizo – Zaradi odpora v lastni stranki bo Macdonald najbrž demisijoniral – Že danes pričakujejo ostavko vlade

London, 22. avgusta d. Zaradi finančne krize se je politični položaj tako poostril, da se že v vseh krogih resno razpravlja o krizi Macdonaldove vlade. Ta vtis je še boj utrdilo dejstvo, da so bili vsi ministri, ki so se mudili na dopustu in ki so po včerajšnji seji ministrskega sveta bili že na potu v razna letovišča, zopet brzojavno pozvani nazaj v London in da se docela nepričakovano vrne v ponedeljek tudi angleški kralj s svojega letovišča.

Še prve dni tega tedna se je računalo s tem, da bo Macdonald kljub vsem težkočam vendarle prevalili najtežje ter rešil svojo vlado. Čim pa se je izvedelo za predloge ministrskega odbora, ki je proučil poročilo komisije za štednjo in sestavil predloge za sanacijo državnih financ, je postalo jasno, da na tej podlagi ni mogoč sporazum. Kakor so poznavalci razmer že poprej napovedali, je naletel Macdonald s svojimi predlogi na največji odpor v svoji lastni stranki. Generalni svet strokovnih organizacij, ki imajo v delavski stranki večino poslancev, se je na svoji včerajšnji seji, na kateri so referirali Macdonald, Snowden in še nekateri drugi delavski ministri, izrekel proti predlogom vlade ter se izjavil proti vsakemu znižanju socialnih dajatev.

S tem je že padel oni del sanacijskega programa, ki je slonel na znižanju podpore za brezposelne in drugih socialnih dajatev. Če torej Macdonald vztraja pri svojem predlogu, mora računati s tem, da bodo izstopili iz vlade vsi oni ministri, ki vodijo socialne resore. Na drugi strani pa ne more misliti, da bi konservativci in liberalci pristali na to, da ostanejo te dajatve neokrnjene. Finančni minister Snowden in trgovinski minister Graham pa se razen tega odločno upirata uvedbi finančne carine ter grozita z demisijo.

Tako se je Macdonald znašel v krizi, morda najtežji, odkar je na krmilu. Zato tudi vse pričakuje, da bo prišlo morda že jutri do ostavke Macdonaldove vlade. Za danes napovedana seja ministrskega sveta je bila odgodena, iz česar sklepajo v političnih krogih, da v vladi sami ni več soglasja in da so diference take narave, da je vladna kriza neizogibna.

Kontrolne komisije za izvoz sadja

Beograd, 22. avgusta AA. S sklepom bana dravske banovine so postavljeni v skladu s pravilnikom o kontroli svežega sadja in pravilnikom o prometu s suhimi slivami komisije v Celju, Mariboru, Ptuju, Ljutomeru, Murski Soboti, Novem mestu in komisarji v Logatcu, Kranju, Radovljici, Kamniku, Kresnicah, Lescah, Dravogradu, Mežici, št. Juriju, Šmarju pri Jelšah, Konjicah, Slovenski Bistrici, Mariboru, Vuhredu, Prevaljah, Ptuju, Središču, Ljutomeru, Kapeli, Radovljici, Murski Soboti in Doinji Lendavi. (Te komisije bodo, kakor je »Jutro« že poročalo, z 12. septembrom pričele poslovati po določbah novega pravilnika.)

Operacija angleškega kraljeviča

London, 22. avgusta. AA. Bulletin o stanju tretjega sina angleškega kralja, ki leži po operaciji na slepiču v »Bolnici Lady Carnarvon«, pravi: »Davi je bil tretji sin angleškega kralja vojvoda Gloucesterski operiran na slepiču. Splošno stanje Nj. kr. Visokosti je zadovoljivo.«

Operacijo je izvršil princev osebni zdravnik James Walton ob asistenci štirih drugih zdravnikov. O pacijentovem stanju so takoj obvestili angleškega kralja in kraljico, ki se mudita v Balmoralu na Škotskem.

Avstrijsko-rumunske pogodbe

Dunaj, 22. avgusta. s. Danes so bile podpisane naselitvena, trgovinska in razsodišča pogodba z Rumunijo. V trgovinski pogodbi sta se obe državi obvezali za medsebojné največje ugodnosti. Pogodba vsebuje tudi nekaj tarifnih dogovorov.

Sofijskih atentatorjev ne morejo najti

Sofija, 22. avgusta AA. Po poslednjih vesteh iz bolnice ruskega Rdečega križa je stanje vseh šestih protogerovistov, ki so bili ranjeni pri zadnjih treh sofijskih atentatih še vedno neizpremenjeno resno. Posebno resno je stanje Hristova Lilova, blagajnika ljudske banke, ki ima precej visoko temperaturo. Istotako resno je stanje Tira Šendova in Matejeva, ki sta bila pred nekaj dnevi napadena v svojem stanovanju v ulici Cara Estruha. Preiskava, ki jo vodi tako sodnija kakor policija, ni dozdaj obrodila še nikakih rezultatov.

Polarnemu junaku Amundsenu na sledu?

Razkritje fotografske plošče s »Zeppelinovega« poleta — Razbito letalo na večnem ledu — Novo iskanje Amundsena

Moskva, 22. avgusta. d. Po vesteh sovjetskih listov obstoji upanje, da se pojasni tragična smrt Amundsena, ki je pri iskanju ponesrečenega moštva italijanskega zrakoplova »Italije« izginil v večnem ledu brez sledu s svojimi spremljevalci. Ruski meteorolog Molčanov, ki je bil s »Zeppelinom« v arktičnih krajih, je pri razvijanju svojih fotografskih posnetkov zasledil na neki plošči na tleh leže letalo, ki ga pri fotografiranju ni bil opazil zaradi prevelike višine. Fotografiranje je izvršil nad južnim delom Nove zemlje. Ruski učenjak računa z možnostjo, da gre za izgubljeno Amundsenovo letalo. Res obstoja tudi možnost, da gre za kako rusko poizvedovalno letalo ali pa za letalo kakega drugega pogrešanega letalca, vsekakor pa se bodo na podlagi tega fotografskega posnetka nadaljevale poizvedbe.

Leipzig, 22. avgusta. AA. Po poročilu profesorja Weickmanna, ki se je udeležil »Zeppelinovega« poleta v polarne kraje, je ruski profesor Molčanov med poletom posnel pokrajino na Novi zemlji. Pri natančnem pregledu teh fotografij so našli, da leži v tej pokrajini nepoškodovano letalo. Sprva so mislili, da gre za Amundsenovo letalo, pa se je izkazalo, da je pomota, ker je Amundsen letel na dvokrovniku, samotno letalo na Novi zemlji pa je enokrovnik. Ruska vlada je bila o tej najdbi obveščena in bo skušala na Novi zemlji organizirati ekspedicijo do ponesrečenega letala.

Nemška taksa ukinjena

Berlin, 22. avgusta AA. **Wolffbiro poroča: Nemška vlada je ukinila takso, ki jo je svoječasno uvedla za potovanje v inozemstvo. Takse bodo ukinjene 26. t. m.**

Krvava ljubavna tragedija v Zagrebu

Zagreb, 22. avgusta. č. V minuli noči je neki Ivan Bulić, lastnik delavnice za vulkaniziranje, v ljubosumnosti ustrelil svojo ljubico Štefico Brčić, ki je nedavno pobegnila od njega. Ko jo je zvečer zagledal na ulici, je oddal na njo dva strela, tretjo kroglo pa si je sam pognal v glavo. Oba sta bila takoj mrtva.

Ekskurzija belgijskih trgovcev v Jugoslavijo

Bruselj, 22. avgusta AA. Agencija Belga poroča, da odidejo člani tukajšnje trgovske zbornice skupno z Jugoslovenskim društvom 20. t. m. na poučno potovanje po Jugoslaviji. Potovanje bo trajalo ves september. Med člani te ekskurzije bo tudi jugoslovenski častni konzul v Anversu, ki bo hkratu uradni zastopnik jugoslovenske vlade na izletu.

Ljubljanski velesejem

»Ljubljana v jeseni« — »Kraljev teden« 29. VIII. — 9. IX. 1931

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest — Kmetijstvo (mlekarstvo in sirarstvo, jajca, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutnina, kunci, kmetijski stroji) — Higijena — Novodobno gospodinjstvo — Pohištvo, stanovanjska in hotelska oprema — Industrijski in obrtni oddelek

Za časa velesejma velike slavnosti **»Kraljev teden«.** (Operne in dramske predstave na prostem, glasbeni festival itd.)

Legitimacije po Din 30.— prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarne »Putnika«, velesejmski urad.

50% popust na železnicah. Razstavišče obsega 40.000 m², 10 razstavnih zgradb.

Stanovanja preskrbljena. 10469

Marcel Ray:

Nazaj k Stresemannu

Ako bi na svetu ne bili sami kratkovidneži in slepci, bi moralo 10 strašnih tednov, ki smo jih ravno preživeli, služiti narodom Evrope in Amerike kot opozorilo. V teku teh desetih tednov so narodi čutili, da se jim tresejo tla pod nogami. Ali začenjajo razumeti, kaj pomeni ta kriza, o kateri neprestano govore njihovi politiki, njihovi gospodarstveniki in njihovi listi, ta kriza, ki od leta do leta z neizprosno logiko poraja nove posledice, ne da bi je ovirale državne meje ali prizadevanja državnikov? Ne gre samo za draginjo in težko življenje, niti za slabotne posle, ali za pojemajoče dobičke in rastoče davke, niti za brezposelnost, niti za nasprotne interese meščanstva in kmetstva, niti za tradicijonalne spore med raznim nacijonalističnimi egoizmi. Gre za vse globlji razkroj, ob katerem vse naše bližnje nesreče niso nič drugega, kakor najbolj vidni simptomi; gre zato, da prisposobimo to, kar imenujemo zapadno civilizacijo, potrebam in tonžjam novih pokolenj, ali pa da pustimo, naj ta civilizacija propade v splošnem neredu in zmešnjavi.

Dogodki zadnjih mesecev, — predlog predsednika Hoovra, polom nemškega gospodarstva, nemško-francoski razgovori v Parizu, londonska konferenca in končno pruski plebiscit, — so nad vse jasno potrdili, da je problem mednarodnega gospodarskega ozdravljenja koncem koncev le samo francosko-nemški politični problem. Materijalna civilizacija zapadnega sveta temelji na kreditu, to se pravi, na neke vrste nestalnem kompromisu med varnostjo in rizikom. Kredit zavisi od zaupanja; zaupanje počiva na izgledih miru; evropski mir pa ne more obstojati brez izvestnega sodelovanja Francije z Nemčijo. K stvari govorim v zelo zmernih izrazih in za enkrat upoštevam samo zelo omejeni problem mednarodnih kreditov ter puščam ob strani daleko obširnejše vprašanje evropske organizacije, za katero bi bilo treba resnične fuzije francoskih in nemških interesov. Londonska konferenca, ki so jo preveč obrekovali, je s prstom pokazala resničnost in namišljenost, možnost in nemožnost. Pokazala je nemoč Evrope, predvsem nemoč dveh najbogatejših narodov sveta, Velike Britanije in Zedinjenih držav, ki sta se izkazali popolnoma nesposobni zagotoviti Nemčiji dolgoročne kredite. Ugotovila je, da Nemčija ne bi mogla vzpostaviti svojega gospodarstva, a ko ji francoski kapital ne pokaže poti do kapitala drugi držav. Jaz pa mislim, da gremo lahko dalje in trdim, da zboljšanje perečega položaja nemškega gospodarstva ni bilo mogoče drugače, nego z manifestacijo medsebojne dobre volje, ki so jo pokazali francosko-nemški razgovori v Parizu.

Zadržanje nemških ministrov, ki jih je pariško prebivalstvo sprejelo s kriki »živel mir!«, je ostavilo v Franciji izvrsten dojem. Zlasti je dosegel vse prizanje kancelar Brüning s svojim resnim in odličnim nastopom, s svojo odkritostjo in s pravičnim tonom svojih besedi. V Parizu je nastopilo razpoloženje zaupanja napram tako simpatičnemu predsedniku vlade ter pripravljenost, razumeti njegove težave in mu pomagati, kolikor mogoče. Toda sam kancelar je bitro izprevidel, da nima nade, da bi v Parizu dobil obljubo dolgoročnih kreditov. Nepotrebno je razlagati, zakaj je bila v sedanjih prilikah emisija nemškega posojila v Franciji nemogoča.

Ta nezmožnost na noben način ne izhaja iz pomanjkanja dobre volje francoske vlade, bank ali javnosti. Brüning je točno poučen o ugodnem razpoloženju vlade. Francoske banke imajo očividen interes, da plodonosno nalagajo v tujini svoja razpoložljiva sredstva, ako bi med svojo klijentelo lahko plasirale papirje emisijskega posojila, kajti koncem koncev zavisi vse od zaupanja javnosti. Za sedaj pa tega zaupanja ni in to iz dveh razlogov, ki sta prav za prav en sam razlog: zaradi Youngovega posojila in zaradi Hitlerja.

V manj kot dveh letih je Francija podpisala za okroglo tri milijarde frankov Youngovega posojila; dala je razen tega nadaljne tri milijarde za garancijski fond Youngovega načrta; odpovedala se je dvema milijardama in pol brezpogojnih anuitet in dovolila nemški državni banki predujem 600 milijonov. Temu je treba prišteti še zasebne kratkoročne kredite, dovoljene posredno ali neposredno nemškim interesentom, ki v zadnjih tednih niso bili vsi odpoklicani, dasi je bila za to potreba. Zato je težko trditi, da Francija ni storila ničesar v pomoč Nemčiji in zato se ni čuditi, da francoski kapitalisti nočejo iti še dalje. Izgubili so 40 odst. na Youngovem posojilu. Ne bodo tedaj dovolili novega nemškega posojila, dokler Youngovo posojilo ni poplačano ali pa vsaj približno stabilizirano po kakem pametnem tečaju.

Kaj je tedaj vzrok nestabilnosti in padanju papirjev Youngovega posojila? Ali slabo poslovanje nemških podjetij? Finančna kriza Nemčije je seveda povečala bedo. Toda to je javnost izvedela šele zadnje tedne, med tem ko besa Youngovih papirjev traja že precej časa. Začela se je z nemškimi volitvami septembra meseca 1930. Ima tedaj svoj izvor v zmagoslavju nemškega nacijonalizma. Začetniki bese se imenujejo Hugenberg, Seldte in Hitler.

V Nemčiji nedvomno mislijo, da francosk javnost ne spoznava jasno resničnega položaja v Nemčiji in da prisoja previsoko važnost manifestacijam stahlhelmovcev, osobito pa močno povprečni osebnosti Hitlerjevi. To je pač mogoče, toda niče ne vpraša kapitalistov, da li imajo prav ali neprav pri presoji nemških političnih dogodkov, pač pa jih prosijo samo denarnega posojila. Stvar je pač taka, da je ogražajoči razvoj nemškega nacijonalizma glavna ovira zaupanju francoske javnosti. Poleg tega pa mislim, da vodi francosko javnost pri tem čisto zdrav instinkt. Njo malo zanima osebni ugled in resnični vpliv Hitlerjev. Slednji je simbol tako v Franciji kakor v Nemčiji in je njegovo ime zelo pripravno za izražanje hude grožnje. Hitler služi kot strašilo proti zaupanju, ker je v njegovi pojavi pooseblјen politični nered in morala velikega naroda. Mož je ena izmed zločestih bul Nemčije in Evrope.

V teku nekoliko let je bila v Franciji navada, postavljati proti »republikanski Nemčiji«, ki je zaslužila zaupanje, »monarhistično Nemčijo,« s katero nikakor ni bilo mogoče sodelovanje. Kasneje pa se je izkazalo to čisto računsko sopostavljanje za preveč enostavno. Javnost je ugotovila, da je Stresemann, dasi monarhist po temperamentu in osebnem prepričanju, postal v interesu svoje domovine glavni borec za novi režim in za politiko zbliževanja. Danes začenja francoska javnost razumeti vso globino zla, pod katerim trpi Nemčija. Pruski plebiscit z dne 9. avgusta je tako rekoč približal to rano očem francoske javnosti. Zagotovil je do neke mere francoski javnosti popolno varnost, ker je v uri največje nevarnosti dokazal, da ima pametnejši živelj le še večino. Razkril pa je obenem, da je v Prusiji, ki je osrednji steber nemške državne zveze in najbolj demokratična dežela nemške države, več kakor ena tretjina volilcev obeh spolov nasprotna nemški republiki, nasprotna panevropski ideji ter se raje zateka od himere preteklosti k himeri bodočnosti.

V očeh povprečnega Francoza, ki kljub rastočim davkom in negotovi bodočnosti vestno šteđi, ima ta nemška koalicija, sestavljena iz komunistov, hitlerjevcev, monarhistov in veleindustrijcev, nekaj nerazumljivega in pošastnega na sebi. Ali se naj čudimo, da je okleval naložiti svoje prihranke v deželi, kjer ima opozicija značaj anarhične mrzlice in kjer opozicija postavlja vso svojo moč in ves svoj pogum v službo politične nereda, zmešnjav in negacije? Kar pa še bolj spravlja v začudenje francosko javno mnenje, je okoliščina, da se v sami nemški večini najde ista anarhična kal, čeprav v nekoliko razredčeni kulturi. Francosko javnost vznemirja manj koalicija skrajnih strank z industrijskim egoizmom, kakor koncesije, ki jih morajo dajati večinske stranke in celo sam kancelar tej nemški manjšini. Čitatelji francoskih listov so v manifestu ministra Brauna po plebiscitu z začudenjem brali otročje izjave, ki zvračajo polno odgovornost za nemško krizo na inozemstvo. Ali res ni mogoče, da bi nemški državnik povedal svojim rojakom nekoliko neprijetnih resnic? Zakaj se danes lahko preštejejo na prstih ene roke oni Nemci, ki bi imeli ta pogum in to dostojanstvo in koliko časa ne bo mogel nemški domoljub biti pristaš panevropske ideje, ne da bi ga doma obtoževali, da se je prodal inozemstvu?

Vem, da vlada tudi v Franciji nerazumevanje napram Nemčiji, ki ni manjše, nego so nemški predsodki napram Franciji. To nerazumevanje prihaja do izraza v izvrstni knjigi Pierra Vienota »Incertitudes allemandes«, ki je ne morem dovolj toplo priporočiti francoskemu občinstvu. Avtor tega jasnega in globokega dela je živel dlje časa v Berlinu kot delegat odbora za francosko-nemško zbližanje in nam daje genljivo sliko o teh predsodkih. Izgleda, kakor da zija med mirno Francijo in bučno Nemčijo v resnici globok prepad, prepad med starim močno centraliziranim narodom in med konglomeratom raznih držav, med narodom, ki ljubi predvsem red in harmonijo in narodom, ki si želi večnih izprememb, med univerzalnim duhom rimskega in med partikularističnim duhom germanskega prava, med zdravim, nekoliko rutiniranim smislom francoskega meščana in med razbrzdanim individualizmom naroda, ki je rodil Martina Luthra. Mi nekoliko prenaglo gradimo Evropo po svoji podobi. Nemci pa ne sanjajo o Evropi, ker imajo dovolj dela z gradnjo Nemčije. Mi smo preveč uverjeni, da je naše pravilo veljavno za vse, Nemčija pa še ni nikoli sprejela drugačnega pravilnika razen onega, ki ga ji je vsilila krepka pest kakega vodje. Kljub tolikim nasprotjem pa je treba najti točke za sporazum dveh velikih sosednih narodov, kojih združenje je neobhodno potrebno. Treba je najti Nemce, ki se bodo udali kompromisu in bodo pustili Friderika Rdečebradca, naj mirno spi v svoji votlini; treba bo najti Francozov, ki se bodo zbudili iz svojega miru in se pomladili v odločnosti in riziku. To je naloga za dolgo dobo, tekom katere se bodo morali eni kakor drugi podvreči ukazom potrebe, ker nimajo druge izbire, kakor sporazum ali propad omike, ki jim je skupna. Toda ta obširni problem ni nič drugega, kakor posledica malih vsakdanjih vprašanj, ki dan za dnem kriče po takojšnji rešitvi. Predsednik francoske vlade je stavil kancelarju Brüningu kot pogoj za posojilo z dolgoročno garancijo politično premirje desetih let. Kancelar je nalahko odkimal z glavo. Odklonil je to specifično francosko rešitev, ker dobro pozna nenaklonjenost svojih sodržavljanov do sporazumov na dolgi rok. Stresmann je razumel, da gresta Nemčija in Francija lahko le počasi in med tisočerimi previdnostmi proti sporazumu in tragika njegovih zadnjih let je bila ta, da ga je njegov nepotrpežljivi narod silil, naj hodi hitreje, nego je potrebno.

Treba bo zopet nastopiti to težko, toda varno pot. Treba se je vrniti k Briandovim in Stresemannovim metodam.

Napredovanje učiteljev

Beograd, 22. avgusta p. Z odlokom prosvetnega ministra so napredovali v višjo skupno Herman Kmet, učitelj v Ribnici, Karol Bako, učitelj v Strukovcih, in Vekoslava Trtnik, učiteljica v Kopanju.

Lahkoatletsko prvenstvo Ljubljane za poedince

Včeraj so se pričela na igrišču Primorja tekmovanja za lahkoatletsko prvenstvo Ljubljane, pri katerih so nastopili atleti Ilirije in Primorja.

Danes objavljamo samo rezultate prvih v disciplinah, ki so se včeraj vršile.

100 m: Skok (Pr.) 11.8

Met krogle: Jeglič (Il.) 11.91 m.

Skok v daljavo z zaletom: Korče (Pr.) 6.42 m.

Met diska: Stepišnik M. (Il.) 37.19 m.

400 m: Korče (Pr.) 54.3.

1500 m: Žorga (Pr.) 4:30.7.

Skok v višino z zaletom: Zupančič Neli (Il.) 1.65 m.

110 m z zaprekami: Korče (Pr.) 19.2.

Švedska stafeta (400 krat 300 krat 200 krat 100): Primorje 2:07.3.

10.000 m: Šporn (Il.) 36:04.1.

Tekmovanje se nadaljuje danes ob 9. uri.

Zbor lahkoatletskih sodnikov JLASa. Danes morajo biti na igrišču Primorja zaradi prvenstva Ljubljane in sicer najpozneje ob 8.30 savezni sodniki Windisch, Sancin, aDnilo, gdč. Tratar, Luin, Kermavner, Keber, Stepišnik, Gregorič, Vidic, Sancin S.

Kongres JUU

Beograd, 22. avgusta, č. Jutri izide v luksuzni opremi glavno glasilo JUU »Narodna Prosveta«. Številka »Narodne Prosvete« je posvečena kongresu jugoslovenskega učiteljstva. Na prvi strani prinaša glasilo pod naslovom »Narodni kralj narodnemu učiteljstvu« fotografijo Nj. Vel. kralja in prestolonaslednika Petra ter v faksimilu plemenite besede, ki jih je napisal kralj v latinici jugoslovenskemu učiteljstvu k njegovemu jutrišnjemu kongresu. Nadalje sledijo slike predsednika ministrskega sveta, ministra za prosveto, raznih načelnikov, predsednika JUU, vseh predsednikov banovinskih sekcij itd.

Huda avtomobilska nesreča

Split, 22. avgusta n. Na cesti iz Splita v Sinj se je pripetila sinoči huda avtomobilska nesreča. Z avtomobilom je potoval službeno dr. Vladko Arneri, brat predsednika državnega sodišča v Beogradu, dalje sreski načelnik Ivo Kuštić in veterinar Branimir Bunić. Šofer Vršan je padel nenadoma v omotico najbrž zaradi silne vročine ter je izgubil iz oblasti vozilo. Avto se je zaletel v zid in sta obležala šofer in sreski načelnik Kustić nezavestna, dr. Arneri pa si je zlomil desno roko. Poškodovance so prepeljali v državno bolnico v Solit, kjer so dr. Arneriju amputirali roko. Kustić in šofer imata le lažje poškodbe.

Velik požar v vojvodinski vasi

Vel. Bečkerek, 22. avgusta. n. V selu Begej Sv. Djuradj je izbruhnil včeraj popoldne strahovit požar, ki je uničil 35 hiš popolnoma, približno toliko jih pa je znatno poškodoval. Begej Sv. Djuradj je najbogatejša nemška naselbina naše države. Že pred letom dni ga je hudo poškodoval velik požar, pa so ga prebivalci na novo sezidali.

Otvoritev na Bledu

Pričetek velikega mednarodnega šahovskega turnirja — Žrebanje tekmovalcev — Danes bo igrano prvo kolo, v katerem imajo vsi naši mojstri izredno močne nasprotnike

Bled, 22. avgusta. op. Danes popoldne ob 5. je bil svečano otvorjen veliki mednarodni šahovski turnir na Bledu. Turnir bo največji, kar jih je bilo kdaj v naših krajih, po svoji važnosti in po številu sodelujočih velemojstrov pa tudi eden največjih, kar jih je bilo sploh na svetu po svetovni vojni. Zato je umevno, da vlada zanj veliko zanimanje po vsej Evropi in da je prišlo na Bled tudi več inozemskih novinarjev; zastopani so samoumevno tudi vsi večji listi iz Jugoslavije.

Razen Capablance in Rubinsteina, ki sta zadržana po že prej sklenjenih obveznostih, so prijavili svojo udeležbo vsi drugi šahovski velemojstri s svetovnim prvakom dr. Aljehinom na čelu. Prispeli so na Bled vsi prijavljenci, zadnji davi z jutranjimi vlaki, nekateri pa že včeraj ali še prej. Šest jih je nastanjenih v hotelu Toplice, šest v Parkhotelu, štirje pa pri Jeklerju. Z dr. Aljehinom je prišla tudi njegova soproga.

Današnja svečana otvoritev se je vršila v dvorani hotela Toplice, kjer je bila tekmovalcem prirejena čajanka. Dvorana je bila polna letoviških gostov in drugega občinstva; zlasti mnogo je bilo tudi Ljubljančanov. Ljudje so simpatično pozdravljali prihajajoče šahovske velikane; največja pozornost je bila seveda osredotočena na svetovnega prvaka Aljehina, ki se je zadovoljno zahvaljeval za ovacije.

K otvoritvi so prišli med drugimi ban dravske banovine dr. Marušič, ljubljanski župan dr. Puc s podžupanom prof. Jarcem, celokupni pripravljalni odbor z blejskim županom dr. De Glerio na čelu, sreski načelnik v Radovljici dr. Vidmar ter drugi odlični predstavniki naše javnosti poleg številnih letoviških gostov ter domačih in inozemskih novinarjev. Navzoči sta bili tudi soprogi svetovnega prvaka dr. Aljehina in voditelja blejskega turnirja dr. Kmocha.

Navzoče je s kratkim nagovorom pozdravil blejski župan in predsednik pripravljalnega odbora dr. De Gleria, nakar je povzel besedo ban dr. Marušič, ki je najprvo v slovenskem, nato pa v francoskem jeziku pozdravil udeležence turnirja naglašajoč, da je to prva šahovska prireditev v naši državi, na katero so se zbrali tako odlični mojstri kraljevske igre. Že njihova imena jamčijo za kar največji uspeh te prireditve, ki je obenem dokaz, da Jugoslavija tudi na šahovskem polju napreduje in dobiva vedno večji ugled v inozemstvu. Ban dr. Marušič je zaključil svoj govor z željo, naj bi udeleženci turnirja tudi o naših krajih in ljudeh odnesli s seboj kar najlepše vtise.

Odlične goste je nato pozdravil v imenu blejske občine v slovenskem in nemškem jeziku župan de Gleria, nakar se je v imenu udeležencev turnirja zahvalil svetovni prvak dr. Aljehin v ruskem in francoskem jeziku. Naglasil je, da ne prihaja prvič v našo državo ter da so imeli tako on, kakor drugi udeleženci tega turnirja že priliko spoznati, na kako visoki stopnji je šah v Jugoslaviji. Zahvalil se je vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli do tega srečanja, in končal svoj govor z zagotovilom, da je tudi on prepričan o najlepšem uspehu tega turnirja.

Vodja turnirja dunajski šahovski mojster dr. Kmoch je nato izvršil žrebanje, ki je dalo naslednji vrstni red:

1. Kostić (Jugoslavija), 2. Stoltz (Švedska), 3. dr. Tartakower (Francija), 4. dr. Astaloš (Jugoslavija), 5. dr. Vidmar (Jugoslavija), 6. Colle (Belgija), 7. Niemcovič (Danska), 8. Pirc (Jugoslavija), 9. Flohr (Češkoslovaška), 10. Bogoljubov (Nemčija), 11. Kashdan (Amerika), 12. Maroczy (Madžarska), 13. dr. Aljehin (Francija), 14. Spielmann (Avstrija).

Izžrebane številke veljajo po Bergerjevi tabeli in se bodo v prvem kolu, ki se prične jutri dopoldne ob 9., srečali naslednji igralci:

Kostić-Spielmann, Stoltz-dr. Aljehin, dr. Tartakower - Moroczy, Astaloš - Kashdan, dr. Vidmar-Bogoljubov, Colle - Flohr, Niemcovič-Pirc. Prvo imenovani igrajo z belimi figurami. V razsodišče, ki bo razpravljalo o eventuelnih sporih, so bili izvoljeni Maroczy, Astaloš in Colle, za namestnika pa Kashdan.

Ko so se vsi udeleženci turnirja s pripravljalnim odborom in odličnimi zastopniki še fotografirali, je bila otvoritvena svečanost zaključena. (Opozarjamo tudi na članek g. dr. Milana Vidmarja na 3. strani današnje številke. Op. ur.)

Grozovit umor pod Sv. Gorami

Po naključju je bilo najdeno truplo posestnika Ulčnika, ki je izginil pred 14 dnevi — Morilci so mu razbili in odrezali glavo

Št. Peter pod Sv. gorami, 22. avgusta

Naša mirna pokrajina ob vznožju Svetih gorâ, ki so daleč na okrog sloveča božja pot, živi svoje enolično, tihotno življenje. Le redkokdaj se primeri kak večji dogodek, ljudje imajo dovolj skrbi zaradi splošne gospodarske krize, po kateri so hudo prizadeti tudi tukajšnji vinorodni kraji. Posebno zadnja leta je življenje prav tihotno. Ves ta mir pa je prerušila novica o grozovitem umoru, ki je bil izvršen v neposredni okolici našega trga in so ga v podrobnostih razkrili šele pretekli četrtek. Strahotni dogodek, ki je mahoma razburil vse prebivalstvo daleč na okrog, je naslednji:

Pekel v družini

Na malem posestvu precej na samoti je gospodaril France Ulčnik s svojo ženo Marijo. Njun sin France je pred leti odšel na Nizozemsko kot rudar, a se je pred osmimi meseci zopet vrnil domov. V Ulčnikovi hiši že od nekdaj ni bilo sloge med družino. Na dnevnem redu so bili prepiri, posebno med obema zakoncema. Žena je možu večkrat grozila, da ga bo spravila s sveta, mož pa je v odgovor vedno dejal, da bo vse zažgal. Odkar se je sin France vrnil z Nizozemske, so se večni prepiri le še povečali, ker je sin stal na strani matere. To je bil pravi pekel v družini. Sosedje so splošno obsojali razprtije v Ulčnikovi družini in bila je posebno zadnje mesece splošna sodba, da tu ne bo srečnega konca. Katastrofa je res kmalu sledila.

Ulčnik je izginil...

Pred 14 dnevi na večer je nastal požar v Ulčnikovi kleti in je malo poslopje naglo zgorelo do tal. Tisto noč pa je tudi izginil posestnik Ulčnik. Nobenega sledu ni bilo več za njim in tako se je glasila splošna sodba, da je Ulčnik res sam izvršil opetovano grožnjo nasproti ženi in nato izginil bogvekam. To sodbo je še posebno podkrepil sin France, ki je takoj naslednji dan po požaru pohitel k orožnikom v Št. Peter in izpovedal, da je nedvomno oče zanetil požar, nato pa pobegnil. Prosil je tudi orožnike, naj pomagajo očeta iskati. Orožniki so seveda najvestneje izvršili svojo dolžnost, iskali so starega Ulčnika vseokrog, toda za možem ni bilo ne duha ne sluha.

Že se je zdelo, da bo nestanek starega Ulčnika ostal za vedno ali vsaj za dolgo dobo nepojasnjen, ko je zgolj naključje dovedlo do razkritja grozovitega zločina.

Truplo brez glave

Pred tremi dnevi je neki kmet iz Zagaja imel opravka v bližini Ulčnikove domačije. Na nekem samotnem kraju v gozdu mu je udaril v nos strahoten smrad. Ko je le začel težavno pristopni kraj temeljiteje ogledovati, je na svojo grozo našel varno skrito razpadajoče truplo — brez glave...

Takoj se je v njem vzbudil sum, da utegne to biti truplo posestnika Ulčnika, ki je nedvomno postal žrtev bestijalnega umora. Jadrno se je odpravil k orožnikom in jim opisal najdbo. Orožniki so se seveda nemudoma podali tjakaj in truplo zastražili ter uvedli prve poizvedbe, obenem pa je bilo o zadevi obveščeno tudi okrajno sodišče v Kozjem, odkoder je v četrtek zjutraj prispela komisija in izvršila najnatančnejši ogled.

Strašna priča podivjanosti

Kraj, kjer so našli razpadajoče truplo, je oddaljen poldrugi kilometer od Ulčnikove hiše, na bregu, v sila težko dostopnem gozdu. Truplo je ležalo v hosti, pokrito z grmičjem. Po vestnem iskanju so našli kakih 70 metrov stran od trupla še glavo, ki je pričala o strašnem početju morilcev: **čeljust je bila popolnoma odbita, koža z glave pa je bila docela posneta kakor s skalpom, meso je bilo vse razcefrano, žile pa prerezane.**

Iz vsega tega sklepajo, da so morilci obdelovali nesrečnega Ulčnika najprej s topim predmetom po glavi, dokler ni obležal, nato pa so mu glavo kratkomalo odrezali in jo zavrgli.

Aretacija

Seveda je sum umora takoj padel predvsem na pokojnikovo ženo in na sina, ki so ju na kraju zločina in v hiši dolgo zaslševali. Komisija je poslovala cela dva dneva. Ko pa je v petek dognala vse okolnosti in zbrala potrebne podatke, je bila Ulčnikovi ženi in sinu napovedana aretacija. V petek so ju odgnali v preiskovalni zapor v Kozje, z njima pa je moral tudi neki Anton Strmšek, o katerem sumijo, da je bil njun pomagač.

Splošno se domneva, da je bila zasnovateljica zločina Ulčnikova žena sama, ki je menda nagovorila sina, da je zažgal klet, nakar so očeta pobili in odnesli v skriti kraj, hoteč tako vse prepričati, da je požig izvršil stari Ulčnik in nato izginil.

Pri zaslševanju so seveda vsi trije osumljenci trdovratno tajili vsako krivdo, toda počasi so se že pričeli zapletati, ker vse okoliščine pričajo zoper nje. Ljudstvo se z velikanskem ogorčenjem zgraža nad nezaslišanim zločinom in z napetostjo pričakuje rezultata preiskave, še bolj pa sodbe.

Umor mladega dekleta

Novi Sad, 22. avgusta p. V pretekli noči je bil v okolici Sremskih Karlovcev izvršen grd zločin. 14-letna Anica Fišer je včeraj popoldne odšla v vinograd po grozdje. Vse do večera pa se ni vrnila, zaradi česar so jo pričeli iskati. Šele davi so jo našli v neki koruzi zadavljeno. Zdravniki so ugotovili, da je bila onečaščena in da je postala žrtev pohotneža. Pod sumom storilstva je bil aretiran neki domačin, ki pa dejanje odločno taji.

Nezgoda nemške himalajske ekspedicije

Bombay, 22. avgusta AA. Po poročilu nemške himalajske ekspedicije sta se dva njena člana smrtno ponesrečila. Pri prehodu preko strmega zledenelega snežišča sta padla v prepad domači nosač Pasang in monakovski plezalec Schaller. Nesreča se je pripetila pri vzponu na vrh Kanghencenge.

Škrljevski požigalec pred sodniki

Novo mesto, 22. avgusta.

45 letni posestnik Kovačič Karol (Arbidnik) iz Škrljeve vasi št. 13 pri Št. Rupertu je v maščevalnem namenu zažgal v noči na 1. maja letos sovaščanu Staretu Francu, slamnato streho hleva, nakar se je ogenj razširil tudi na gospodarska poslopja soseda Uršiča Avguština, ki mu je pogorela hiša, hlev, svinjak, prašiči in gospodarsko orodje, Staretu Francu pa hlev, svinjaki in razne premičnine.

Že pred letom je nastala med Kovačičem in Staretom pravda zaradi neke meje v Lazu, ki pa jo je Kovačič izgubil, ker se je izkazalo, da si je neopravičeno lastil del sveta, last posestnika Stareta. Nasproti Staretu pa je Kovačič gojil sovraštvo še iz drugega vzroka. Uverjen je bil, da ga Stare dolži tatvine vina, ki so bile pri Staretu izvršene v letih 1928—1930. Kovačič je Staretu večkrat grozil, slednjič pa svojo grožnjo tudi izvršil. Usodnega večera se je Kovačič okrog 23. napotil z doma čez travnik, preskočil 1 meter široki potoček in nadaljeval pot preko travnikov v smeri proti hiši posestnika Gornika. Ko je prišel do Gornikove meje, je domači pes besno zalajal nad tujcem. To je Gornika napotilo, da je šel iz hiše in opazil, da se njegov pes močno zaganja v živo mejo Staretovega sadovnjaka. Kovačič pa je tedaj že bil pri Staretovem hlevu, kjer je stopil na neki steber, se povzpel do slamnate strehe in zažgal. Takoj nato se je po isti poti vrnil domov.

Ker je bilo tisti večer po travnikih in polju precej rose, zlasti, ker so parcele poleg potoka, so se poznali v zemlji na vsem potu vtisci Kovačičevih čevljev, posebno še pet, ki jih je orožništvo v prisotnosti več domačinov primerjalo z obdolženčevimi čevlji in so se sledovi popolnoma ujemali.

Kovačič, ki je sploh na slabem glasu in že predkaznovan, je bil v petek pred novomeškim senatom obsojen na 4 leta robije, na 5 let izgube častnih pravic in na povrnitev vse škode in stroškov.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Temperatura bo porasla, vreme bo spremenljivo oblačno, padavin najbrž ne bo. — **Situacija včerajšnjega dne:** Barometerski pritisk se je povsod v splošnem dvignil za 1 do 9 mm, največ na severu.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Začasno najbrž še precej jasno, toda nezanesljivo.